

PRIMA MARE (VARGYHAD)
26 Ianuarie st. v.
7 Februarie st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 4

ANUL XXII.
1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.; pe 1/4
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

In pădure.

Cum m'adânceșce 'n visuri lăuntru'l tēu feeric,
Și c'ă mi' pari de sfântă!... Tu mă uimești, pădure,
Când pe m'ăști lă taceute și pline de ni'neric,
Că să mă dădă să mă fure...
Cum m'adânceșce 'n visuri lăuntru'l tēu feeric!

Când mă adormi de farmec, in pacea umbrei tale!
Ce dulci vedenii, tainic, subț ochi mi se strecoră!
Se 'ntorc morții din grōpă și vremile din cale,
Și ēr mă simț copilul nebun de-odineoră,
Când mă adormi de farmec, in pacea umbrei tale!

Căci peste-a mele chinuri uitarea se așterne.
Din vreme m'nvie basmul, și-mi torn palate iarăși
Din arul luminei, ce printru crengi se cernă...
Ven și, crai din poveste, m'ouă prinde ēr țipărăși.
Căci peste-a mele chinuri uitarea se așterne!

Departe de-ale lumii dureri neîntrerupte
Căci vom Cosinzene, ascunse prin palate
Er smei pe la poduri de-or sta cu noi să lupte,
I-om birui și 'n alte țărîmuri vom rēsbate,
Departe de-ale lumii dureri neîntrerupte.

Incet... din fund de vremuri, un glas iubit mă chiamă...
Revino, cal năprasnic și șciutor de gânduri,
De dorul, ce mă arde, aprinde-te și ia-mă,
Mai du-mă 'n șhor, pe unde m'ai dus și 'n alte rēnduri...
Incet... din fund de vremuri, un glas iubit mă chiamă!

Copaci blajini — amicii copilăriei mele,
Lăsați potop de frunze aicea să mă 'ngrōpe,
In farmece de visuri și 'n pulbere de stele,
Să dorm sub straja vōstră, — in veci de voi aprōpe,
Copaci blajini — amicii copilăriei mele!

A. Vlahuță.

Arborele insurăciunii.

— Novela. —
(Urmare.)

Este vre-un cias de când m'am despărțit de Aurelia și tremur și acum de fericirea care m'înșură. Nu-mi vine a crede atăta fericire din partea unei insurăciuni. Abia mi-o pot acēsta esplică... De multe ori imi vine a crede că tot ce a fost numai un vis... Dar c'ă... eu am ochii ei, căreia... eu am privit in ferbințela sārutarii ei... eu am simțit și credēnd aste. cred in tōte... De-a c'ă... întemplate, că ce e negru este alb; decă mi-ar spūne... din fundul unei temnițe m'a scos la lumina... decă... aceste, pentru-că ea le dīce, și buzele ei m'au... inșele...

Plină este totuși acēsta lume de minuni... Când aș mai fi credut eu că o să ador o ființă... nesc... cu scepticul, omul imbētrānit nainte de vreme... cu căruia lumea i se pārea o grāmădă de pēcate, care intr'un singur an perdusem tōte: credință in Ddeu și ōmeni și care zimbiam cu sarcasm, zimbiam... că se simte ferice fiind iubit de o slabă femeie... sclavul unei slabe femei, etă-mē... mulți... Căci eu ador pe... un Dumnezeu.

Este in... sublin... ei. Când o privesc, par... ea este așa pe... pământului... Eu par că aș fi un... și cu cât mă vād pe mine mai puțin, cu atāt o vād pe ea... tātă... Inaltă, inaltă, in apropierea tronului ddeese, și cănu mi-o inchipuesc așa, atunci vād in ea femeia, idealul și pe Ddeu!... O fi asta așa, sēu este numai o imaginațiune, puțin imi pasă. Eu așa o vād, așa simt. Și cui ce i-ar pāsă, decă eu in o femeie ador un Dumnezeu, decă eu in al ei amor imi inchipuesc, simț o lume plină de visuri, plină de fericiri?!

Noi ōmenii nici așa nu avem mai mult in noi. Tot ce avem, ce putem avē, ni este inima și hotarele ei sūnt nemārginite...

... Dar mă culc. Afară in turn tocmai acum sună de mieđu noptii. Liniștea e tocmai așa de mare, precum e de mare vāpaia in pieptul meu. Șciu, că nu voi putē dormi... Și cu ochii inchīși tot chipul ei drăgălaș il vād inaintea mea.

... Nōpte dulce, copilă scumpă! Nōpte bună!...

Septembrie 8. (Marți.)

Eu până acum nici nu am trăit séu și decă am trăit, viața de acum, de când iubesc, imi este atât de fericită, încât am uitat de tot trecutul!... Ce fericire mare e în a iubi și a fi iubit... Glorie, admirațiune, toate bogățiile lumii sânt nimicuri pelângă amor...

Să fiu omul cel mai prăpădit în lume, să fiu în fundul pușcării, să fiu blăstemat de totă lumea, eu tot fericit aș fi! Pentru-că tot eu am fost acela, la cine cu atâta drag s'a uitat Aurelia, pe cine l'a sărutat și îmbrățoșat și cine am vedut în acei ochi frumoși acele lacrimi scumpe...

Azi a fost la teatru. Ședeam și eu lângă ea. Mă uitam la ea ca și cum se uită un copil fricos. Par că aș fi vinovat de ceva. Eu, eu am avut curagiul de a sărută acea frunte de deită, acei ochi plini de farmec?! Așă mă simț. ca și când aș fi profanat altarul, ca și când aș fi bățjocorit cerul... Me cuprînde un fel de ameliță când o ved și totuși mă rog cerului ca tot înainte-mi să o am. Aș voi să mor în această fericire și totuși aș puté dice că am trăit destul.

În teatru tocmai o tragedie se jucă. A doua oră vedui pe Aurelia lacrimând. O ce frumoasă eră acum, ce fermecătoare! Așă impresiune adâncă mi-a făcut, încât când am petrecut-o acasă, abia am avut atât curagiul, să-o string gîngăș de mână.

Mi se părea, că e un serafim coborît din ceruri! Mă uitam la ea ca la un altar, care reversă credință și iubire întré oameni. De ce nu e acum înaintea mea, să ingenunchiez la picioarele ei, să-i scald picioarele cu lacrimile mele de fericire?!

Dilele ca și noi, care sîntem în acest isvor de visuri... Mă uitam la ea ca la un altar, care reversă credință și iubire întré oameni. De ce nu e acum înaintea mea, să ingenunchiez la picioarele ei, să-i scald picioarele cu lacrimile mele de fericire?!

Mai pôte ore fi pe acest pămînt amor ca al meu? Nu, căci așă amor numai tu poți inspira în inimi și toate privirile tale sînt ale mele!... Vor muri generațiuni de a rîndul, se va schimbă pôte tot universul, dar mai adăverat amor decăt al meu nu se va află...

Septembrie 9.

Cînd omul iubește, i se schimbă totă firea. Se face din un viteaz, om care tremură și de vocea unei copile și face curtos și din acela, pe care nainte de aceea și legănatul codrilor îl infricosă. Din bărbat face copil și din tiner bărbat. Când omul iubește. așă cred, atunci nu e mai mult nici bărbat nici tiner, nu este decăt un seu teran: e om amoresat. Amorul este singurul simțemînt, înaintea cărui toți sîntem deopotrivă: sclavi. Și ce dulce este această sclăvie! În veci aș voi să-i port lanțurile...

Astăzi nu am vedut pe Aurelia... Căt inteles în câteva vorbe. Nebunie, va dice cineva. Ce este în cea, a nu vedé pe cineva o di!

Și totuși mult este celui ce iubește. E tocmai ca și când ar lipsi o di sórele după cer.

Și mie mi-a lipsit sórele după cer: privirea Aureliei.

După amedi mă dusei în Dumbravă. Gândiam că o voi întâlni-o. Nu am întâlnit-o pe acolo. Mă dusei mai departe în pădure. Nici pe aici nu eră.

Pădurea eră frumoasă. Așă bine ce mă simțeam sub arborii recoroși, căci azi a fost o di caldă. Vera acum își reversă ultima căldură.

Cântam în gură mare fel de fel de cantece. pe cari toate așă de adenc le simțeam. Și trebuie să fi cântat

frumos, căci la o depărtare de vre-o sută pași de mine zării o companie de dame și domni, cari ascultau cu atențiune la mine. Intrai mai afund în răriștea pădurei, căci me geneau fețele curioșe ce priviau spre mine. Mă temeam, că vor ceti din fața mea cauza veseliei mele, și amorul meu este un secret, pe care numai vîntul și arborele cel înalt îl șciu. Er aceia sînt mai buni decăt oamenii: ori câte aud, nu le spun, ori câte ved, nu devin invidioși.

Pe sub arbori culegeam flori și-mi infrumșeai pălăria. Și eram așă de vesel, așă de perdut în această veselie copilărescă și inocentă, încât uitai și de a-mi luă din pălărie florile. Așă trecui prin oraș cu flori în pălărie, și nici că mi-aduceam în minte, de ce unii, cu cari mă întâlneau în cale se uitau așă lung la mine. Numai acasă observai, că jur împrejur imi este pălăria plină cu flori.

Petrecui până înspre sēră acolo. Mă jucam singur ca un copil. Imi umplui buzunarele cu ghinde și mere pădurete, apoi venind spre oraș, le aruncam una câte una în aer, și așă vesel, ce eram, când nimeriam vre una cu bastonul. Oamenii cari treceau pe lângă mine. foarte puțin mă interesau.

Altă lume căutam eu!...

Septembrie 10.

Pe buze cu al Aureliei dulce nume mă bucuram într'un fel de beție: totă noptea mă bucuram și se părea că eram singurei ei adorator. Mă uitam la ea și eră din pe umeri și infrumșeai cu florile adunate de mine. Pe cap avea o cunună de foi de stejar și așă frumoasă eră. așă bine ce-i ședeau toate aste, încât paserile, cari până acum ne desmurdau cu cântările lor, acum încetaseră de a cânta și se strînseseră pe îngăno, se clătina iei colu câte o zăvă. Se temeau a turbura această armonie poetică. Ședeam ambii sub un arbore din care cădeau pe noi flori miroșitoare... Când imi eră plin pîrul cu flori, ea încetinel încetinel le culegea, le sărută, apoi mi le dădea să le sărut și eu și le făcea în cunună; cu acea apoi me încunună. Eram atunci așă de fericit, stringînd în brate o lume de fericit, încât decă m'ar fi întrebat cineva că cine sînt de unde vin și unde me due, eu dór i-aș fi răspuns, că sînt regele codrilor și că Aurelia este din mîna, sîm aici în împărăția noastră și ne bucurăm de fericirea vieții.

Când me trezii din acest vis cerese, și vedui patru pîreți reci în giurul meu, începui a plînge ca un copil, care și-a perdut o jucărie scumpă.

De ce nu în veci a ținut acest vis?!

Acum m'am întors din biserică, unde am vedut pe Aurelia. Cu atâta sfială, cu atâta farmec de vîrstă feciorăscă intră în biserică, încât imi viniă să me arunc înaintea ei, să o string la inimă, să-i sărut ochii limpezi, buzele purpurii, să o sorb ca și cum sôrbe razele sôrelui rîoua dimineții.

Atâta nevinovăție, atâta gîngășie în această copilă, încât privindu-o pe ea, îți vine a nu crede că înaintea ta un om este, îți vine a crede că nimic trecător nu este pe acest pămînt.

Acum inteleg, ce va să dică acea, a jertfi liniștea unei întregi vieți pentru un moment lipsit de inteles.

De ce ore nu me puteam aruncă în genunchi lângă ea înaintea Maicei Preciste, înaintea cărei se rugă?! Și să declarăm înaintea întregii lumi, că ne iubim, că noi odată nu ne vom despărți unul de altul?! De ce ero, Dîmne, lege, obiceiuri în lume, cari pun frâu pe voințele omului, pe sunțemintele lui? De ce, de ce??

Ah, să o mai ved odată așă în genunchi, cu ca-

pul plecat și cu privirea sus, să-i mai ved odată ochii așa plini de schintei sfinte, și apoi să o răpesc de acolo, să o duc pe un pat de flori, să-o acopăr cu un vel de trandafiri, să-o scald în sărutări și să mor la picioarele ei, fericit cum nu a mai fost nime pe lume!?

Nu este acesta viață pentru noi!

De când o cunosc pe ea, îmi pare că vecuri de a rândul am trăit și totuș par că sunt un copil nevrăstnic! Pentru-că decă ea mi-ar dice să-i prind un fluture, aș alergă totă ziua să-i prind unul; decă mi-ar dice să me urc într'un copac, m'aș urcă. Decă și-ar bate joc copilăresc de mine, nu m'aș supără, aș fi vesel, căci îmi place decă me desmărdă... Nu-mi mai pot da samă de cele ce fac. Și nici că voiesc acesta... Las, să trăiesc și cu odată în visuri și desmărdări... Nu întreb nici până când voi trăi așa. Ziua de ați me fericește și sunt cu mult mai sedus de acesta fericire, de cât să pot întrebă că ce va fi mâne?! Ce va da Dumnezeu!

... Când a eșit din biserică, întimpinându-o am întrebat-o, decă s'a rugat pentru fericirea noastră. »Da« mi-a respuns cu o voce plină de duioșie. Numai un singur »da«, și pe mine acesta așa de mult me fericește, încât alt cineva o viață întregă de mi-ar vorbi, tot cu cuvinte dulci și alese, nu mi-ar pute spune atâta, cât mi-a spus Aurelia cu un singur »da«.

Căci cred în ea ca în amorul meu, cred că după ce rugămintele sunt mai bine ascultate înaintea cerului, decât în altui oră.

De s'era ne vom întâlni la teatru.

A trecut s'era și va trece foarte mult și nopțile. Dar suvenirile ei îmi vor rămâne pentru totdeauna neșterse în inimă-mi.

Nu știu ce se jucă. Știu numai atât, că omenii aplaudau și cu ei aplaudam bucuros și eu. Eram vesel, căci me vedeam lângă Aurelia și eram amețit, căci de multe ori eram așa aproape de ea, încât i simțiam respirația caldă și undoierea pieptului ei. Și în această beție sufletescă, petrecui aproape patru ciasuri, fără ca să observ curgerea timpului și cele ce se întâmplau în pregiurul meu. Uitasem așa de mult de mine, încât când s'a sfârșit piesa, eu tot mai stăteam ca incremenit și decă Aurelia nu me prindea de mână și nu-mi dicea să plecăm, cu dor rămâneam acolo până ce vor eși toți omenii.

Sunt fericit. Și fericirea mea este atât de senină, atât de scumpă, încât ori cât aș mai trăi, ori câte mizerii aș mai îndură, le-aș primi bucuros pe toate în schimbul acestor zile fericite.

Septembrie 13.

Ziua de ați a fost pentru mine o zi bogată, plină de dulci simțiri...

Am fost afară în Dumbravă cu Aurelia și cu mai multe fete și tineri. Ne duserăm anume ca să petrecem. Ele aduceau cu ele coșulețe pline de fructe și prăjituri, noi le duceam pe ele de braț. Ne alesem o poiană frumoasă, unde să nu fim conturbați de nimenea și ne aședăsem acolo.

Giur împregiur erau arbori stufoși, înaintea noastră se vedeau din depărtare munții albaștri și turnurile bisericilor din oraș. Er la spatele nostru curgea vesel un riuleț. Pajistea eră môle, aerul plin de miros. Nimic nu ne lipsia spre a ne afla bine. Și în adevăr eram toți așa de bine dispuși, încât par că tot ănsul ar fi fost un poet sburdalnic, așa curgeau glumele după buzele noastre.

După ce odihnisem, începurăm a cântă, a ne primblă când câte doi când cu grămada, precum tocmai se nimeria.

Unuia din noi i vini în minte să ne jucăm jocuri, pe cari numai în copilărie le jucaserăm și al căror nume îl și uitasem.

Toți începurăm a aplaudă și primirăm cu unanimitate propunerea.

(Va urmă.)

Ioan Russu.

N u i n t r e b ă .

Dureră omenescă ades e-așa de mare.

Cât nici o mângăiere în lume nu-i în stare

S'o potă potoli:

Și inima s'ermana, lovită cu putere,

Momentul cel din urmă așteptă în tăcere,

Spre a se liniști!

Tu, ce zărești adesea în trista mea privire

O lacrimă, ce-i scosă de-o tainică simțire,

De ea nu întrebă;

Căci, de t-aș spune, dragă, ce inima mea simte.

Nemângăiat eu fi-voi, ca și mai înainte,

Er tu te-ai intristă!

B. V. Gheorghian.

— Roman în 2) p i i.

(Urmare.)

Dar la rândul ei, Rachila vedu iute pe toți câți se aflau acolo. Salută cu bucurie pe d'omna casei, adresă câteva cuvinte afabile fetei aceleia, d'șorei Camilla, prietena ei, și se bună s'era unor amice, apoi își alese un loc, de unde putea vedé totul bine și s'aședă acolo.

Locul acela eră potrivit nu numai spre a puté vedé bine totă societatea, ci și pentru că acolo ședea una din prietenele ei mai bune. Nu me avea multe, căci cu toate se sfădiă. Cu asta încă se certase de câteva ori, dar de unde amendouă aveau trebuință una de alta, totdeauna se împăcau. Chiar ș-acum se cam recise legătura lor și Rachila se folosiă de privilegiul acesta, ca să se împace de nou. A avea mare pricină să facă acesta.

Prietena acesta eră o nevastă tineră, soția unui pădurar. Fată săracă, ea nu putu să se îndeletnicescă în cutare pensionat; tot ce șciea, profitase dela Rachila, care o învăță mereu și a cărei superioritate ea o și recunoșcea. Etă pricina pentru care aceea suferia mai îndelung purtarea supărătoare a Rachilei și pentru care se și împacă bucuros cu ea.

Dar și Rachila trebuia să aibă un indemn ce-o legă de acea femeie. A avea și încă dublu. Inteu i plăcea că totuș este una asupra căreia putea domni; dar cauza a doua eră și mai hotărîtoare: că adeca aceea i serviă minunat la unele intrige. Și Rachila și acum voia să facă o intrigă. Pentru aceea vini și la petrecerea acesta.

— Bună s'era, Saveto, — o întimpină Rachila cu iubirea cea mai mare. De mult nu te-am vedut! Ești rea: nu mai vii pela noi!

— Bună să-ți fie inima, — respunse aceea cu alușiune. Dar mi se pare, că eră rândul teu să vii la noi.

— Știu, dar sunt forte ocupată. Abia putui să viz

ș-aici. De n'as iubi atât de mult pe Camilla, nici nu vi-niam.

Saveta abiă-și putu ascunde un suris ironic. Se făcu prostănacă și dise numai atâta :

— Știu!

— Poți să me credi. Câte odată greșește, dar nu te poți supăra pe ea, că nu face din reutate.

— Fîrește!

— Etă și acuma, ține toți tinerii în giurul ei, în loc să lase că și altele să-și petrecă. De-aș fi rea de gură, aș pute să dic, că doră totă petrecerea asta de Rusalii e dată numai ca toți s'o admire și noi să ne uităm cascăgură... Ai jucă și tu, dar n'ai cu cine... De mine-i cale vale... Âncăi mi-se potrivește dicătorea, c'am remas ca schiopa din danț.

— Eu nu vreu să joc.

— Știu... Me mir că totuș ai venit îmbrăcată de joc... Dar ce să-mi vedă ochii! Ian privește colo! Preotăsa din Têrlungeni! Hahaha! Cum e îmbrăcată! Glumă de glumă, dar asta te scôte afară din pepeni. Modă din vécul trecut.

— Nu știu care-i, că n'o cunosc.

— Dar trebuie s'o recunoști îndată, că nici una nu-i așa ciudat îmbrăcată. Etă colo.

Și după ce vedu și vedu, că Saveta n'o gîsește. i dise arătând cu ochii:

— Ceea colo de lângă Elena.

— A! aceea care jôcă cu Alesandru Movilă?

— Acea... Tu dară cunoști pe Movilă?

Rachila privind cu ochii țintă

— Cum nu mă cunoști? Vine din țara noastră.

— Oăr îi înțelege?

— E puțîn, acuma nu s'apropie de mine. Jora

deceia că nu vede în mîna ei... Central

— Simțai certaj?

— Cum așa. I-am dis odată, că-i cumu-i mutul mai voinic: de-atunci n'a mai venit la mine.

— Las că ve 'mpac eu!

Rachila gîndiă: »Chiar pentr'acesta m'aședai lângă tine!»

Și dise: »Dă-i pace, făcă cum îl taie capul!»

Saveta inse o cunoșcea mai bine, decât să credă asta. Ea-și făcu urechia tōcă la vorbele Rachilei și fiind convinsă, că i-a făc o plăcere seu chiar o dorintă, hotărî ca ori și cum să le dea privilegiul a se ntelni.

— Haid să ne preumblăm nițel, — dise ea, oferindu-și Rachilei brațul.

Aceaa primu cu plăcere, căci astfel credea a se pute apropia de ținta ei secretă.

Făcură un ocol prin sală. Un murmur lin se audia din tōte părțile, care se compunea din convorbiri vesele și risete ușore; asupra acestora mușica respîndiă un timbru particular și totul formă un chaos din care din când în când resună câte un ris mai mare seu câte un strigăt al tinerilor infelbintați de vârtejul jocului.

Conversațiunea curgea în trei limbi. Mai mult germanește, mai puțin ungurește, apoi și mai puțin românește. Căci erau puține părechii de acelea, cari să știa conversă în limba română; seu dama seu tinerul eră deprins mai bine cu vr'o altă limbă.

— Ciudat! — dise un tiner, care umblase multă lume românească, — eu tot caut societățile unde se vorbește curat românește, inse încă n'am avut norocul să le allu. Prin salónele Róstre din Ardeal și din Banat, nu poți fără limba germană; în familiile române din Ungaria se vorbește ungurește; dusu-m'am și 'n România, sperând că dor acolo voi avé privilegiu să aud conversațiunea română și ce-am găsit acolo? tótă lumea

cultă conversează numai franțozește. Unde să me duc dar s'aud în salóne limba română?!

Tinerul, unul din cei patru, cari viniseră din Teiulmare, dise aceste Rachilei, pe care o cunoșcea mai de mult; inse ea nu părea a-l aud, căci nu-i respunse decât făcend cu capul.

Alte grigi o cuprindeau acuma pe dēnsa, niște gînduri grele, încât abiă avea vreme să se ocupe și de o trébă mai de căpetenie decât acea atinsă de tinerul, adeva de toaleta damelor.

Ea căută pe Alesandru, i scurgeau ochii după dēnsul; dar acela, par că l'a inghițit pămēntul, nu se vedea nicăiri, a eșit din sală.

Rachila cunoșcea bine năravul lui Alesandru și numai decât i năluci, că unde are să-l găsească. In odaia vecină, la mēsa de joc. Decă undeva este joc de cărți, Alesandru trebuie să mērgă acolo.

Și fiind că nici bărbatul Savetei nu eră în sală, dise acesteia:

— Unde ți-i bărbatul? Haid să-l căutăm!

Saveta știea bine pe cine vré să alle amica sa. Tăcu inse mălca și-o insoți cu plăcere până 'n odaia vecină.

În momentul prim când intrară, fure izbite d'un aer greu. Eră un fum grozav. Vorba aluia se putea țîia cu cuțitul.

La o mēsa rotundă sedeau mai mult bărbați și se jucau de cărți. În jurul lor stăteau mai multe femei ceau jocul cu țigăre înainte și cu țigăre în urmă, mai că cel de joc și nu căi nu puteai petrunde la

— Și fiind că nu din giur steteau în picioare, nici nu puteai vede bine pe cei ce sedeau la mēsa.

Eră tăcere mare și nu s'aușeau alte vorbe, decât: vizi, besser, blind, fiecare cuvēt insoțit de numirea unei sume de bani; apoi mai audieai dicēndu-se: doue deci și unul, douedeci și opt, treideci și unul, trei crai, de patru ori, după cari cineva totdeuna goliă înainte-și tassa cu bani din mijlocul mesei.

Un servitor tocmai atunci intră aducēnd pe o tassă mare pocale cu vin și imbiānd pe toți, cari și luară.

Un moment jocul incetă și unul, care tocmai dobândise, dise glumind:

— Cam trai cu vătrai ȕeu acesta.

Apoi ciocniră toți.

Rărindu-se astfel șirul inchis, Rachila și Saveta zăriră deodată pe Alesandru, care sedea la mēsa cu ochii scoși ca pumnul și tocmai voiă să 'mpartă. În spatele lui bărbatul Savetei priviă norocul prietenului se

Saveta s'apropiă de bărbat, i șopti o vorbă și se retrase dimpreună cu Rachila, care pricepu instinctiv ce are să urmeze.

Pădurarul atinse umerul lui Alesandru și-i spu: să se scóle, căci are să-i dică o vorbă.

Alesandru se escusă, că nu pōte tocmai acum că ba că p'aici, ba că pe dincolo, dar să-i dea lui pac căci a perdut și vré să-și rebobāndēscă banii.

— Nu umblă după potcōve de cai morți! — i di erăș pădurarul. Mai bine vină să ne preumblăm ni în grădină!

— Dă-mi dece florini!

— Nu-ți dau.

Atunci unul din cei dela mēsa, întrebă de A sandru:

— Dai?

— Dau.

— Unde 'l auu? — întreba erăș acela.

— 'l aduc.

— Pe aduce nu me jo

Ochii lui Alesandru mâncau foc. Se scolă furios și trântind cărțile, dișe :

— Nu me mai joc.

Apoi, luând de braț pe pădurarul, eși din odaie. și atât de repede, încât nici nu mai audi. când unul din cei dela măsă, dișe :

— P'aesta-l potcovirăm bine !

Alesandru și amicul seu merseră drept în grădină, unde Rachila și Saveta se dușeră mai nainte.

Când Alesandru zări pe Rachila, tresări și voi să se retragă ; dar eră târziu, căci nu mai putea să facă acesta neobservat.

Se apropiă dară de ele, unde Saveta il intimină astfel :

— Bun găsit!

— Complimentele mele, — respunse el îndrăgindu-se lor.

— Aie, să vezi ! — dișe Saveta, — trebuie să vezi ce eră în casa ta ! unuc nu, și o botezută baba cu colaci.

Apoi se adresă lui Alesandru și-i dișe cât se pôte de afabil :

— De mult nu te-am vădut.

Alesandru se escusă că tēcă că pungă, îndrugând la vorbe ce-i plezniău prin cap.

Saveta vedënd acesta zăpăcělă, se luă de braț cu bărbatul și dișe :

— Tinerii înainte !

Alesandru n'avu încăt. ci apucă cu Rachila înainte la preumblare.

Saveta, cuminte ce eră, șciea vorba românului : unde nu-ți ferbe ăla, nu-ți băgă lingura ; decă ei s'au sfădit, lasă 'm oace-se tot asă, fără martori ! li și lasă dar înainte și pasiă din ce în ce mai încet. ca să rămână cât mai departe.

Ce vor fi vorbit. Rachila și Alesandru, e treba lor. Noi nu șcim, n'am vădut și nu voim să fim mărturii mincinoșe, povestind ce n'am audit. Pasă-mi te inse, că ei nu ș-au petrecut tocmai reu, căci când se rentörșeră din preumblare, Rachila dișe Savetei :

— Iți mulțumesc. Asă s'era frumösă de mult n'am avut.

— Döra Alesandru ?

— Mi-a declarat amor !

— Te felicittez !

— Iți mulțumesc !

— Dar șcii că nu sânt surprinsă de fel ? ! Vorbind dreptul, me și asteptam la asta, că pe cine pui tu ochii, acela nu scapă odată cu capul.

— Iubesc pe Alesandru cu tot focul.

— Intocmai cum urești pe soru-sa.

— Care va să dică, am doue motive pentru ca să fac ceea ce vreu. Alesandru trebuie să fie al meu, căci il iubesc și fiind că astfel me voi resbună asupra Elenei și a familiei sale, care me desprețuește.

Apoi apucă pe Saveta de mână și o duse în sală. Acolo toti erau obosiți de joc. tinerimea se mai siliă a conversa, dar damele mai în etate dormeau și n'aveau alta dorință decăt să se ducă acasă.

Un gând ca fulgerul plezni prin cap Rachilei. Vedeă dormindă,

aminte

bine vio-

notari dar să

elec. seze societatea.

Când densa e bine dispusă, las să-și petrecă toti ! Să vedă lumea ce pôte fata nopii din Brëndus.

Se duse dar drept

la primariul țiganilor,

luă violina din mână

lui și prinënd arcușul,

trase o »horă«

plină de foc, cât toti

săriră 'n joc. garde-

damele se desșteptară,

ba și bărbatii dela

măsă de joc viniră să

vedă ce se petrece 'n

sală cu atăta sgomot.

Un vifor de aplause

entriera aerul și pă-

retii tremurau de en-

tusiasmul general. Nu

eră densa vr'o artistă,

ci numai o diletantă :

de asta-dată inse par

că o inspirațiune dum-

nedească i vini întru

ajutor. cantă cu atăta simțire,

incăt pe toti i farmecă.

Acest farmec încaldı tôte

inimele și dete aripi

tuturor picioarelor ; tineri

și betrăni, civili și

preoți, toti se 'n-

sirară horă, jucau și

chiuiău. Eră o petrecere

ne mai pom-

mentită.

(Va urmă.)

Iosif Vulcan.

Moda.
Costum de negligé din pekiné.

Introducerea cartofilor in Europa.

In anul 1586 supt domnia reginei Elisabeta (the virginous Queen Bess) s'a intors in Englitera sir Francis Drake din lunga sa espedițiune intreprinsă, după ordinul reginei, cu indoitul scop d'a combate armata navală spaniolă și d'a face descoperiri geografice. Incărcat de gloria isbânderlor sale, il asteptă la Londra cea mai strălucită primire.

Incongiurată de totă curtea sa, il primi regina in sala mare a vechiului castel Whitehall. Sala putea cuprinde d'abiă mulțimea cavalerilor și funcționarilor coronei, care se grămădiseră spre a se afla față la audiența eroului maritim. Sir Francis Drake inaintă câțiva pași și ingenunchiă inaintea tronului; regina, sculându-se de pe tron, se plecă spre dânsul și-i dîse;

— Sculați-vă Sir, sînteți in drept a ardică cu mândrie fața care s'a arătat cu atăta bravură — inamicilor noștrii.

— Ceea ce n'a putut să producă tunurile și spada spaniole, d'a-mi plecă ochii spre pămînt, acesta produce privirea Maiestății Văstre, răspuse Drake, care, de și de nascere obscură și de moravurile aspre ale marinarilor, știea foarte bine a se conforma cu obiceiurile de curte și a vorbi limbajul curțisanilor.

Am auzit cu multă plăcere despre faptele glorioase ce le-ați săvîrșit, reluă cuvîntul regina c'un sus răsunos, căci, cu toate calitățile sale superioare, în tinerețea, nu eră ca femeie ne-născută în curtea noastră. Nu numai că ati umilit trafia inamicilor coronei și eredității noastre și a poporului nostru și bați făcut să simțā labele leopardului britanic, ci ati dus renumele glorioase al patriei noastre in țeri străine și depărtate, ati învins un război care, pe d'o parte vor fi in folosul bătrânei Angliei și pe d'altă parte vor contribui la prosperitatea acestor țeri. Ne face plăcere a vă exprima satisfacțiunea și mulțămirea noastră regescă!

Eroul naval se inchină și reluă cuvîntul: »Să-mi acorde Dumneșeu ajutorul seu ca să fiu in stare a combătea și isbândă inamicii Maiestății Văstre, și a mări numele glorioase al coronei Angliei. Mi-am permis a aduce la curtea Maiestății Văstre probe și esemplare din cele mai remarcabile animale și produse, culese in acele țeri depărtate ce le explorasem. Placă ochiului inaltei mae suverane a le privi cu bună-voință și să decidă inălțămiciunea sa cum aceste obiecte pot fi întrebuințate spre folosul și prosperitatea Engliterei. Mi-am rezervat numai un singur obiect și vă rog a-mi acordā grația d'al depune ênsumi la treptele tronului Maiestății Văstre.»

— Care este acel lucru deosebit ce l'ati adus? intreba Elisabeta. Pote o pētră precioasă, seu un mărghăitar d'o mărime estra-ordinară și d'o mare valoare?

— Nu, prē inaltă regină, răspuse Drake, nu este o pedobă, o pētră scumpă, de și provine din sinul pămîntului: este o simplă iarbă, fără nici o aparință, ce doroc a vă presintă, dar care după părerea mea posedă calități mult mai precioase de cāt cel mai mare diamant și care va contribui la prosperitatea omenirii întregi.

— O iarbă diceți? replică regina surprinsă și ărecau desamăgită. Ei bine! să vedem această iarbă și să ne explicāți avantajele și calitățile sale laudate.

Cavalerul luă din mână unui servitor un vas mic, in care s'afll pusă o plantă d'o aparință comună, cu frunze aspre verzi albăstrue și-l presintă reginei.

— Iertați-ne sir Francis, dicea Elisabeta esaminând cu atențiune planta, nu vedem nimic de estra-ordinar la această iarbă, care n'are nici un mires și nici nu sēmăna bună de mănecare.

— Ea se pōte măneca și de cātă suverană, și de cāt

ōmeni care, supt un esterior vulgar, posedā calități eminente și se muncesc a fi folositori omenirii, răspuse sir Francis Drake. Bine-voiescā Maiestatea voastră a observā unde planta este pusă in pămînt, cā rădăcina ei formēzā niște tubercule mici și pucine la acest esemplar, dar care, decā se va transplanta in pămînt potrivit, vor ajuage numeroase și d'o mărime insemnată. precum Maiestatea voastră se pōte convinge din aceste tubercule ce le-am adus in număr considerabil dela țērmul occidental al noului cōținut și mai special din țēra numită Virginia in onōrea Maiestății vōstre.

Dnii și dnele curții se imbulziau in giurul lui Drake și priviau cu curiositate fructele ciudate ce le arată, dar, ca și regina, nu arătau vr'o deosebită plăcere pentru aceste tubercule d'o formă inegală, d'o culōre cenușie, aspre la pipăit și fără nici un gust.

Regina, uitându-se cam speriată, cānd la fructe cānd la sir Drake, i dîse: Binevoiti a ne spune in fine, cum și ce fel este cu această plantă?

— In starea crudă fără aparință și fără gust, răspuse sir Drake neturburat, aceste tubercule cānd se ferb in apă seu se coc in cenușe caldă seu se fierb in grătar și cānd se curățā de cōja aspră, se preiac in o mănecare foarte plăcută care pōte rivalisa la gust cu mēdalele și cu nucel.

— Hm! decā e așa, replică regina, ati fi făcut mai bine să mi le prezentați în stare de mănecare și manifesta avertență lor despre a cărora existență nu ne-am putut convinge încă.

— Adevăratul gust il are fructul numai atunci cānd se consumă cald și îndată după gătirea lui, răspuse Drake.

— Bine dar, trimiteți o parte din aceste tubercule la bucătăria noastră și comunicați bucătărilor receta cum trebuie preparate ca să dobēndescā un gust plăcut, intrerupse regina, care invederat n'avea o opiniune favorabilă d'aceste fructe ciudate. Ancă odată vă mulțămim pentru serviciile insemnate, de care fără indoială vom avē curēnd erāși ocaziunea a ne folosi. Regescul nostru frate și cumnat al Spaniei nu s'a folosit încă de lecțiunea ce i-am dat ca să renunțe la absurdele sale pretențiuni. El adună o flotă puternică și o armēzā astfel cā cum s'ar atinge a cōtropi o lume întregă, dar nu o mică insulă, stăpănită d'o femeie. Nu ne speriam de pregătirile sale, fiind-cā scim cā prevedința bine-cuvintezā armele ce se trag pentru apērarea dreptății și a țērii noastre. Înțelegeți-vē. Sir Francis cu lodul Rurleigh și fiți gata cānd vom apelā la serviciile vōstre.

Regina se sculā și părăsi sala. După plecarea ei, rupēndu-se tăcerea etichetei, un adevărat potop de întrebări nāvāli asupra lui Sir Francis Drake, care nu scia cum să le satisfacă pe tōte. Grăbindu-se a eși, fu oprit la ușā d'un bătrân curtesan, mare amator de plăcerile mesei.

— Bravul meu domn și amic, i dîse, cređi intr'adevēr cā acest fruct ciudat care creșce in pămînt, este bun de mănecare? chiar gustos?

— Am făcut adese esperință, scumpul meu lord, răspuse Sir Francis.

— Și n'ai putē să-mi dāruești puțin din el? cōtinuā lacomul bătrân.

— Decā vrei să guști din el, vino poimāne la »Mermaid Club.« raspuse Drake.

In sēra ficsată taverna cu insemnul Sirenei (Mermaid-Club, primul club al Londrei și pōte al lumii întregi) era plină de lume. Sir Francis Drake, un ăspe tot atāt de voios cāt era un bătrân curajos, se absentase in mai mult de ocazii. Cānd in sanctuarul bucătăriei unde se pregătea operațiuni misterioase. In fine se infățisā b'școlul de mănecare colosală cu friptură de va-

că, urmat de soția lui care aducea o altă farfurie tot atât de mare cu cârnați fripiți, o mâncare delicioasă, dar aceste lucruri bune nu erau ceva nou pentru oșpii la verni. Acum se redeschise ușa bucătăriei și două slujnice aduceau un vas mare acoperit, din care esiau nori de aburi. După ce se depuse și acest vas pe masa și se făcuse tăcere, Sir Drake luă cuvântul:

— Dați-mi voie, iubiti domni și amici, ca înainte d'a descoperi acest modest adios la masa noastră, să ve spuie câteva cuvinte. Eu și tovarășii mei am strălătit în timp de mulți ani toate mările, am îndurat furtuni și vijelii din toate direcțiunile busolei, am cercat săbilele noastre contra Spaniolilor, Portugesilor, Caraibilor și altor popore sălbatice; și acum când am revenit a casa pentru o scurtă odihnă, pareă totă Anglterana așteptase ca sa ne salute de bună venire, după vechiul obiceiul femeilor, ce le am adus din călătoriile noastre? Ei bine! onorea și gloria ce am dobândit prin armele noastre cu ajutorul lui Dumnezeu sînt ale reginei, Dumnezeu s'o binecuvinteze, și ale țării; ceea ce eu și omenii mei am economisit, acesta nu va întârzia a intra în pungile birtașilor, comercianților și femeilor frumoase, cum este sôrta marinarilor când pun piciorul pe uscat; ceea ce am adus în curiozitate, d'acosten ne au usurat surori, verișore, mătușe, și cumnate cu rugăciunile lor îndată după sosirea noastră; e'un cuvînt ori-cine a scînt să ne stôrca ceva n'a lipsit s'o facă în privinta gloriei noastre, ca va țiece, și va întucească de gloria ulterioară a altora, care vor veni în urma noastră și vor isbăvi mai bine decît noi, bunii noștri trec din pîngă în pîngă și nu pastrează nici un semn că au fost ai noștri; rugămintile se vor strica de praț, mamea de mo-lu sen, frica de copă, pînă cîm se oxurez arbidintilor lumiei. Eu însă am avut necontînt în cugetul meu să aduc terit mele și omenirii din deputata mea călătorie un dar, care să se țenească necontînt prin sine și care să manifeste efectul sen igno-facelor mult timp, după ce copul meu se va fi prefăcut în pulbere și se va fi uitat numele meu. Sen bine eșeri la cîte multe masuri sau sberet cu dispreț, ca astăzi și pôte și dizele viitoare multi vor haljori; dar eu vespui, sunt pe deplin incredulă că în acesta farfurie zace darul cel mai prețios ce-i am adus din călătoriile noastre. Va veni o di când vouă li mândru ca am fost cel dintîiu care am adu-acerst product al pământului la Europa. Și așa, iubiti mei amici, vă invit a mîncă din acesta poma crescută sup pământ, și invit a-cemene la acesta mâncare nutritivă totă poporatiunea Anglterei și omenirea întregă contemporană și viitoare.

Cu aceste cuvinte sir Drake descoperi vasul și noua mâncare plăcînd tuturor, lu proclamă în unanimitate de cea mai gustosă legumă. Svonul despre calitățile enunțate a acestor tubercule se răspîndi repede în totă Londra și kanda lor lua proporțiuni cu atât mai exagerate cu cît numm un mic numer de omeni putea vorbi din experienta. Importatorul cartofilor dăruiea cea mai mare parte a profitoselor tubercule unui june proprietar din țera Spure Waller Merrylike, cu condițiunea d'ale cultiva pe masa lui. Cu tot succesul primitiv a trebuit să mai țereă un timp îndelungat pînă cînd cultura cartofilor putu dobîndi în-cemnatatea prevedută de su Francis Drake; anca tederer de am după importarea lor în Europa erau atât de puțin cunoscută, că în anul 1616 figurau pentru prima oară ca o raritate pe masa cîrții franceze. Omenii sunt în genere foarte conservatori, mai cu seama în privinta nutrimentului. De la 1620 în timp de mai mulți ani cultura cartofilor se micșorase treptat și era parca a se parasi cu totul, și totuși pe la finele secolului al 17-lea lua o nouă dezvoltare prin siluirea impreguiarilor: consecutive re-

le a cerealelor produsera p'alcurea fomete și atunci înțeleșeră cultivatorii marca însemnată a acestor fructe, care au ajuns astăzi o necesitate absolută, mai cu seama în unele părți ale țierii anice, unde o recoltă rea de cartofi se consideră d'o calamitate publică.

Intrebuintarea cartofilor este în zilele noastre foarte variată: nu numai că servă de mâncare omenilor și vitelor, dar se produce din ele o foarte bună scrobă, făina cea mai fină pentru cofeturi, așa numita pudră de orez, un fel de gumă și de cocol, siropul și zaharul de cartofi, și înainte de toate rachiu și spirt. Chiar și hirtie se face din cartofi. Onore dar lui sir Francis Drake, care ne-a înzestrat cu această plantă d'o utilitate atât de întinsă!

R.

Doine și hore populare.

— Din gura Năstădului, —

XIII.

Mămăță, mama mea,
Vai de mamăra mea!
Vai și de zilele mele,
Una-i bună, deocis rele;
Fi-ș-a, mamă și păcat,
Că amar m'ar blăstemat,
Cînd, mama, m'ar leginat:
Să am casa cuului!
Să odihni vîndului,
Fi-ș-a, mamă și păcat,
Că pe căm m'ar leginat,
Cun picior me leginat,
Că gura me blăstemat!
Să n'am cîm cu apdăre,
Nici odihnă la mîncare!

XIV.

Măndru-i codru și trifunțit,
Mo-nu pare că-i cîngit,
Pîn' ce trase eu urit;
Măndru-i codru și împunat,
Mo-nu pare că-i uscat,
Pîn' ce trasec supărat.

XV.

Vasilei, mîi mîntene
Leza murgii la propole,
S-o da fîn cu floricele
Intra în casă nu te teme,
Că de cine te-ai temut,
Ș'oi pe mult l'am otrăit:
Că otrăvi
Din Sucevă,
Că apînă
Din porțică,
Că pîr galben din conică.

XVI.

Mîi leșă abîndă,
Ce te înșă mărășă?
Că și eu is abîndă,
Nu me țiu așa mărășă.

SALON.

Dela București.

Prietene,

Tot gândind să-ți răspund, am lăsat să treacă și după di, și m'am pomenit la sfârșitul lui ianuarie, fără să-ți fi scris un rând. Pricina e foarte simplă: nu găeam de ce să-ți vorbesc.

Decă tu ai stat în București, ai putut să vezi, ce fel de viață ducem noi. De dimineață până seara trăim pentru alții. Ne sculăm, mâncăm, lucrăm, ne plimbăm, ne culcăm și er ne sculăm spre a ne culca din nou, pentru lumea străină. — Cred că nu greșesc când îți spun că chiar mâncăm, și, mai ales, ne culcăm pentru alții. — Restimpul de 18 césuri, cât nu dormim, ne dăm o neputsa ostentelă să-l umplem cu polițiune și zădărnice. Și astfel, dând și după di, încheiăm lunile cu un activ de desgust foarte pronunțat, și cu un pasiv de fericire și mai pronunțat încă.

De aceea, găsim pră multă uniformitate în hangul vieții mele, voiăm să te scutese de a te face copărtas la această urșita bolnavicioasă și înglobită de urit, cu care baba care tors firul, m'a hărăzit la naștere. Noue părți din deșce ale vieții mele nu fac decât să repet. Mi-e urit.

Schopenhauer dicea undeva, că omul care nu se poate multumi cu o stare de lucruri mai îndelungată, care caută vestime noi spectacole, este un om fără multă viață înăuntru, puțin cupător, mult superficial, prin urmare nu toamă a căfare. Revenose că are dreptate. Dar ce-i faci firii? Decă as pute pune mâna vre-olată pe urșitorea mea. O domne! ce mai penalitate i-as îngilge! Pe cineea mea decă nu i-as pune candidatura în colegiul înteu de llov seu decă n'as pedepsi-o să facă orienturile Școlului!

Ducem că n'aveam despre ce să-ți scriu. Credi ore că astăzi am? Dar o să me întreb, atunci de ce scriu? Dar de ce să nu scriu?

Ja te rog, hotărășce-te într-o di să cheltuesci 60 de bani, și mai hotărășce-te să pierși vro trei césuri de somn seu de lucru, și citeșce toate gazetele câteapar și dispar în capitala unui regat de 5.000.000 de suflete... tu men dira des nouvelles.

Nu e infortocatura pe pământ, nu e plătitudine sub soare, nu e scandal, nu e betie, nu e nerusinare pe care să n'o vezi dinie asternuta în colonele țiarelor noastre. Scriu prost, vorbesc prost, se lauda singuri, se insultă, li se umflă bucle ca la niște cimpieri strigând l'aatrie, Patrie și er Patrie. — și când vine vorba să arate cât le e de dragă această sermana noște, nici unul nu se gășce să jertfesea din bunul seu traiu, pentru traiul bun al Patriei.

Și nici că se pôte altfel. Pe cât vor fi, în această țeră, foi cari să eșă la lumina numai spre a sluji interesele unui singur om seu ale unei coterii; pe cât nu vom ave printre carmaoi corăbiei, barbați hotării, caracter, pe cât înstrucțiunea va urma să fie o spuală, er răspata talentului și a muncii o parodie; pe cât utopiile vor tine loc de adevăruri, în tota iconomia statului nostru; pe cât nesărății și nesăbuitu nu vor fi duși la politie seu luați în armată ca să le mai păpăreze nitel firea dnu sergenti; pe atata, vei da dovedși de un om mult mai cu minte, bând țuca cu cei 60 de bani ce-i risipeșci pe gazetele regalului, caei cel puțin în casul acestaști va rămâne năngărea de a fi un nobil tuisoii, un hidalgo național, prin faptul că vei incuraga una și singura a noastră industrie pământenă.

Nu țigădușce că la noi se afla talente. Din privra, ceea ce înșe ne liposeșce, este o mișca de aplicațiune. Care e gazeta în București seu cari sunt intrunirile, în care talentele tinere să pôte lua o cristalizațiune corectă, cu unghiuri și fote regulite? Afară de salonul dlui Măiorescu care face, și de o mișcă gazeta care se neceră să facă lucrul acesta, — n'oi o mișcare?

O! decă și le-aș lua pe toate câte le avem în București, și în lasi, și în provinci, cum te-aș mai amășina cu eșemple de plătitudine, cu articole de gloriă, cu colone întregi de umpluturi!

Dar, te crui.

De aceea, fiind-că în țera noastră e indiferent de ce ai despre ce vorbi seu nu, vorbese și eu.

Înșe astăzi me țineam că am un subiect.

Uite frate despre ce e vorba!

Tu care, în imperatoșca la lene, cunosci ori ce sfântă di de serbatore, vei fi scind că astăzi e l'avorul. În București e o biserică cu hranul acesta. Ea e cunoscută de mai tota lumea căta merge la soșea, nu pentru cuventul că acesta lume se abate în tote zilele ca să se inchine, dar fiind-că țurta ei se impune priviri cu o mică domă bizanfină, ce dovedese o vechime ore-care, și fiind-că în curtea acestei biserici e îngropat Ion Helade Rădulescu.

Mam dus la biserică.

Îi scriu aceste linii seară prin urmare pôte să-ți vorbese despre visita mea cu de un trecut departat. Scii că: entre la coupe et les levres il ya assez de place pour un malheur. Căte nenorociri nu pôte ave-loe acum, într-o eruoă lătuță la un moment și o țere întocmiri de frasa!

Deci, eră o di dulce ca de primă-veră, în care țerea de pe pământ se pareă că deschide pentru înteuși dața ochii spre a privi firea cereșca. În adierea vântului eră o mângăiere caldă, ca a unei mame care se pleacă spre copilul ei adormit; un fel de voluptate de a trăi care mișca înțel camura de liliac spre a o deștepta la viață; o tremurare a țarei care părea că se cobora spre a săruta cu sficune pământul și spre a-l încălzi; o strălucire de serbatore în tot cuprinsul de sub bolta cereșca, în care numai bradul pareă că priveșce fără indioșare această inviere a firei, el, bradul cel neobosit de a trăi totdeuna tinere.

Apa curgea fără grabire spre vale; rântunelele deserieau prin aer aroturi întretăiate în mi de chipuri; cîntozul țipa într'un stuf; dăbravenele scuta din crengă în crengă, scuturând puful sălețelor, er pe de deșub, triști căletoi ai lumii acesteia, omeni, își plimbau la sôre neroditoșea lor vieță, facend-o coșartase la această renașcere a totului.

Începeu să vie țra-surile.

Multe se abateau și pe la biserică, în urma unui mie rationally al stăpănelor de natura acesta:

— Draga mea, tot mergem la soșea, haidem și la l'avor.

Sentelege! Me prind înșe, că nimenea n'a diș.

— Tot mergem la biserică, haidem și pela soșea!

Noi eram patru enși. Trei ne învoam să mergem. Cel de-al patrulea, mai puțin ortodox, se hotari să treacă înainte. El își da cu părerea, că scopul tutulor fiind același: soșea, eră mai necerit să ței linia dreptă, de oro ce ea formează drumul cel mai scurt dela un punct la altul.

— Ei, să ve spu fraților, adăoga n'am de ce să merg, căci sunt alți de căleto, în cât, de-aș pări la biserică isvorul țamadurii celei mai radicale, tot nu m'aș pute spēla de carbuncle atator păcate. Voi, altceva. Aveți fie-care câte o meteahnă care se pôte curarisi. Unui

că, urmat de soția lui, vine aducea o altă farfurie tot atât de mare cu cârnați fripți, o mâncare delicioasă, dar aceste lucruri bune nu erau ceva nou pentru oșpiți-vernii. Acum se redeschise ușa bucătăriei și două slujnice aduceau un vas mare acoperit, din care eșiau nori de aburi. După ce se depuse și acest vas pe mesă și se făcuse tăcere, Sir Drake luă cuvântul:

— Dați-mi voie, iubiți domni și amici, ca înainte d'a descoperi acest modest adaos la masa noastră, să ve spuie câteva cuvinte. Eu și tovarășii mei am străbătut în timp de mulți ani toate mările, am îndurat furtuni și vijelii din toate direcțiunile busolei, am cercat săbiile noastre contra Spaniolilor, Portugesilor, Caraibilor și altor popore sëlbatice; și acum când am revenit a casă pentru o scurtă odihnă, parcă totă Englitera ne așteptase ca să ne salute de bună venire, după vechiul obiceiul femeilor, ce le am adus din călătoria noastră? Ei bine! onórea și gloria ce am dobândit prin armele noastre cu ajutorul lui Dumnezeu sânt ale reginei, Dumnezeu s'o bine-cuvinteze, și ale țerii; ceea ce eu și ómenii mei am economisit, acesta nu va întârzi a intra în pungile birtașilor, comercianților și femeilor frumoșe, cum este sórta marinarilor când pun piciorul pe uscat; ceea ce am adus în curiosități, d'acestea ne au ușurat surori, verișóre, mătușe, și cumnate cu rugăciunile lor îndată după sosirea noastră; c'un cuvânt ori-cine a știut să ne stórcă ceva n'a lipsit s'o facă. În privința...

... depănata mea călătorie un dar, care să se renască necontenit prin sine și care să manifeste efectul seu bine-făcător mult timp, după ce corpul meu se va fi prefăcut în pulbere și se va fi uitat numele meu. Știu bine că eri la curte multe nasuri s'au sbércit cu dispreț, că astăzi și póte și dílele viitoare mulți vor batjori; dar eu vè spui, sânt pe deplin incredințat că în această farfurie zace darul cel mai precios ce-l am adus din călătoria noastră. Va veni o dí când voi fi mândru că am fost cel dintéiu care am adus acest product al pământului la Europa. Și așa, iubiții mei amici, vè invit a mânca din această pómă crescută supt pământ, și invit asemenea la această mâncare nu numai totă poporațiunea Engliterii, ci omenirea întregă contemporană și viitoare.»

Cu aceste cuvinte sir Drake descoperi vasul și noua mâncare plăcënd tuturor, fu proclamată în unanimitate de cea mai gustósă legumă. Svonul despre calitățile eminente a acestor tubercule se respândi repede în totă Londra și lauda lor luă proporțiuni cu atât mai esagerate, cu cât numai un mic număr de ómeni putea vorbi din esperință. Importatorul cartofilor dărui cea mai mare parte a precioșelor tubercule unui june proprietar din țera Squire Walter Merrylike, cu condițiunea d'a le cultivă pe moșia lui. Cu tot succesul primitiv a trebuit să mai trecă un timp îndelungat până când cultura cartofilor putu dobândi însemnătatea prevédută de sir Francis Drake; încă treizeci de ani după importarea lor în Europa erau atât de puțin cunoscute, că în anul 1616 figurau pentru prima óră ca o raritate pe mesa curții franceze. Ómenii sânt în genere foarte conservatori, mai cu sémă în privința nutrimentului. De la 1620 în timp de mai mulți ani cultura cartofilor se micșorase treptat și eră p'aci a se părăsi cu totul, și tocmai pe la finele secolului al 17-lea luă o nouă dezvoltare prin siluirea impregiurărilor: consecutive recolte re-

le a cerealelor produsera p'allocurea fómete și atunci înțelesera cultivatorii marea însemnătate a acestor fructe, care au ajuns astăzi o necesitate absolută, mai cu sémă în unele părți ale Germaniei, unde o recoltă rea de cartofi se considera d'o calamitate publică.

Intrebunțarea cartofilor este în dílele nóstre foarte variată: nu numai că servă de mâncare ómenilor și vitelor, dar se produce din ele o foarte bună scrobélă, făina cea mai fină pentru cofeturi, așa numita pudră de orez, un fel de gumă și de cocă, siropul și zaharul de cartofi, și înainte de toate rachiul și spirt. Chiar și hárție se face din cartofi. Onóre dar lui sir Francis Drake, care ne-a înzestrat cu această plantă d'o utilitate atât de întinsă!

R.

Doine și hore poporale.

— Din giurul Năséudului, —

XIII.

mămucă, mama mea.

Vai de inimóra mea!

Vai și de dílele mele.

Una-i bună. de-ce-s rele;

Fi-ț-a, mamă și păcat,

Că amar m'ai blástemat,

Când, mamă, m'ai legănat:

Am casa cucului!

Am casa cucului,

Am casa cucului,

Cu gura mea blástemat,

C'un picior.

Cu gura mea blástemat,

Să n'am cină cu așequa.

Nici odihnă la mâncare!

XIV.

Mândru-i codru și 'nfrunđit,

Mie-mi pare că-i ciungit,

Pân' ce trăesc cu urit:

Mândru-i codru și împénat.

Mie-mi pare că-i uscat,

Pân' ce trăesc supérat.

XV.

Vasilică, mēi muntene.

Léga murgul la proptele,

Și-i dă fén cu floricele.

Intră 'n casă nu te teme,

Că de cine te-ai temut.

Ș'oi pe mult l'am otrăit:

Cu otravă

Din Sucévă,

Cu așchiță

Din portiță,

Cu pēr galbén din cosiță.

XVI.

Mēi leliță albinēța,

Ce te ții așa marēța?

Că și eu is albineț,

Nu me țiu așa mărēț.

SALON.

Dela București.

Prietenule.

Tot gândind să-ți răspund, am lăsat să trecă și după ți, și m'am pomenit la sfârșitul lui ianuarie, fără să-ți fi scris un rând. Pricina e foarte simplă: nu șeam de ce să-ți vorbesc.

Dacă tu ai stat în București, ai putut să vezi, ce fel de viață ducem noi. De dimineață până seara trăim pentru alții. Ne sculăm, mâncăm, lucrăm, ne plimbăm, ne culcăm și er ne sculăm spre a ne culca din nou, pentru lumea străină. — Cred că nu greșesc când îți scriu că nu am mâncat și nu am ales, ne culcăm pentru că nu am avut timp de lucru, că nu dormim, ne dăm o neputa ostentat și ne uităm cu goliciune și zădărnice. Și astfel, dând și după ți, încheiăm lunile cu un activ de desgust foarte pronunțat și cu un pasiv de fericire și mai pronunțat încă.

De aceea, găsim pră multă uniformitate în hangul vieții mele, voiam să te scutesc de a te face copărtaș la această ursită bolnăvicioasă și înglobită de urit, cu care haba care tors firul, m'a hărăzit la naștere. Noue părți din dece ale vieții mele nu fac decât să repet: Mi-e urit.

Schopenhauer dice undeva, că omul care nu se poate mulțumi cu o stare de lucruri mai îndelungată, care caută vecinic noi spectacole, este un om fără mulțumire.

Eu sunt un bănuț, puțin cugetător, mult supărat și dreptate. Dar ce să fac? De ce să pun mâna vre-odată pe un bănuț? O, da! ce mai penalitate i-aș înfligat dacă nu i-aș pune candidatura de Ilfov sau dacă n'aș pedepsi-o să mă caricaturile scailului!

Diceam că n'aveam despre ce să-ți scriu. Credei ore că astăzi am? Dar o să me întrebi, atunci de ce scriu? Dar de ce să nu scriu?

Îa te rog, hotărăște-te într-o zi să cheltuești 60 de bani, și mai hotărăște-te să pierdi vr'o trei césuri de somn seu de lucru, și citește toate gazetele câte apar și dispar în capitala unui regat de 5,000,000 de suflete... tu m'en dira des nouvelles.

Nu e intortocătură pe pământ, nu e platitudine sub soare, nu e scandal, nu e beție, nu e nerușinare pe care să n'o vezi dinluc așternută în colonele diarelor noastre. Scriu prost, vorbesc prost, se laudă singuri, se insultă, li se umflă bucle ca la niște cimpoeri strigând Patrie, Patrie și er Patrie, — și când vine vorba să arate cât le e de dragă această sermană moșie, nici unul nu se găsește să jertfescă din bunul seu traiu, pentru traiul bun al Patriei.

Și nici că se poate altfel. Pe cât vor fi, în această țară, foi cari să eșă la lumină numai spre a sluji interesele unui singur om seu ale unei coterii; pe cât nu vom avé printre cărmacii corăbiei, bărbați hotărâți, caractere; pe cât instrucțiunea va urmă să fie o școală, er răsplata talentului și a muncii o parodie; pe cât utopiile vor ține loc de adevăruri, în tota iconomia statului nostru; pe cât nesărații și nesăbuiții nu vor fi duși la poliție seu luați în armată ca să le mai pipăreze nițel firea dnu sergenți; pe atâta, vei da dovedi de un om mult mai cu minte, bând țuică cu cei 60 de bani ce-i risipești pe gazetele regatului, căci cel puțin în cazul acesta îți va rămâne mângăerea de a fi un nobil țuicofil, un hidalgo național, prin faptul că vei incuragiă una și singura a noastră industrie pământenă.

Nu tăgăduiesc că la noi se allă talente. Din po-trivă. Ceea ce însă ne lipsește, este o școlă de aplica-țiune. Care e gazeta în București seu cari sânt intru-nirile, în care talentele tinere să pôtă lua o cristalisa-țiune corectă, cu unghiuri și fețe regulate? Alară de salonul dlui Maiorescu care face, și de o militică ga-zetă care se încercă să facă lucrul acesta. — nici o mișcare!

O!... dacă ți le-aș lua pe toate câte le avem în Bu-curești, și în lasi, și în provincii, cum te-aș mai asa-sina cu exemple de paltitudine, cu articole de glôbă, cu colone întregi de umpluturi!...

Dar, te crut.

De aceea, fiind-că în țera noastră e indiferent dacă ai despre ce vorbi seu nu, vorbesc și eu.

Însă astăzi me țineam că am un subiect.

Uite frate despre ce e vorba:

Tu care, în împărătesca ta lene, cunoști ori ce sfântă zi de serbătoare, vei fi sciind că astăzi e Isvorul. În București e o biserică cu hramul acesta. Ea e cu-noscută de mai totă lumea câtă merge la șosea, nu pentru cuvântul că această lume se abate în toate zilele ca să se incline, dar fiind că turla ei se impune pri-virii cu o mică domă bizantină, ce dovedește o vechi-me ore-care, și fiind-că în curtea acestei biserici e in-gropat Ion Heliade Rădulescu.

M'am dus la biserică.

Îți scriu aceste linii seara; prin urmare pot să-ți vorbesc de o vizita mea ca de un trecut depărtat. Scii că...

Deci, eră o zi dulce ca de primă-veră, în care fi-rea de pe pământ se parea că deschide pentru întiași dată ochii spre a privi firea cerescă. În așierea vântu-lui eră o mângăiere caldă, ca a unei mame care se ple-că spre copilul ei adormit; un fel de voluptate de a trăi care mișcă încet ramura de liliac spre a o deștep-tă la viață; o tremurare a razei care părea că se co-boră spre a sărută cu sficiune pământul și spre a-l in-căldi; o strălucire de serbătoare în tot cuprinsul de sub boltă cerescă, în care numai bradul părea că privește fără induișoare această inviere a firei, el, bradul cel ne-obosit de a trăi totdeauna tiner.

Apa curgea fără grăbire spre vale: rândunelele descrieau prin aer arcuiri întretăiate în mii de chipuri; cintizoiul țipă într'un stuț; dumbrăveșca sără din crengă în crengă, scuturând puful său; un cer de de-subt, tristii călători ai lumii acobșuă în cer, își plim-bau la soare nepăsătoare lor viață; un cer de opurtățe la acesta renașcă a totului.

Incepe să se răsună.

Multe se au și pe la biserică, în urma unui mic răsădit al stăpânelor de natura acesta:

— Draga mea, tot mergem la șosea, haidem și la Isvor!

— Ce lege! Me prind inse, că nimenea n'a dis:

— Tot mergem la biserică, haidem și pela șosca!

Noi eram patru enși. Trei ne învoiram să mergem. Cel de-al patrulea, mai puțin ortodox, se hotări să treacă înainte. El își da cu părerea, că scopul tutulor fiind ace-iași: șoseua, eră mai nemerit să iei linia dréptă, de ore ce ea formeză drumul cel mai scurt dela un punct la altul.

— Eu, să ve spui fraților, adogă: n'am de ce să merg, căci sânt atât de peștes în căl, de-aș găsi la bi-serică isvorul tămăduirii celor mai radicale, tot nu m'aș puté spêla de cărbunele alaturate. Voi, altceva. Aveți fie-care câte o meteahnă care se pôte curarisă. Unu-

aveți darul cărților, altul al băuturii, altul e cu inima în vacanță și ar dori să și-o plaseze undeva...

— Pentru acesta convine mai mult biuroul de informării a lui Binder, decât Isvorul tămăduirii.

— În sfârșit puteți spera într'o meremeliselă oșcare, dar eu?... Cu toate acestea, imi dișe, luându-me la o parte, na scrisoarea asta, moie-o'n isvor ca să fie cu noroc.

— O fi vre-o scrisoară de dragoste...

— Asta nu-i treaba ta.

— Bine, cu totă plăcerea, dar uitți un lucru: vîrind'o'n apă, are să se întindă cernela cât harta imperiului rusesc, și-i păcat de biata respectivă, că n'o să înțelegă nimic.

— Bine dăci tu. Atunci ce-i de făcut?

— Decă nu'nsoțesci scrisoarea de vre-un ajutor bănesc, s'o punem sub pragul bisericii, seu ca să fi și mai sigur, s'o aruncăm într'o cutie.

— Lasă-me'n pace. Și plecă!

Noi ne duserăm la biserică,

Biserica acesta e ca toate semenile sale, tot aceeași intru toate. Deci, nu mai e trebuință de nici o descripție.

La ușă tradițională măsă a luminărilor de ceară. În lăuntru doi popi, tot tradiționali și slujind la colțul alterului...
suță
nia l

autel

... tocmai eram să încep o tiradă contra vremurilor de astăzi, în care popii citesc »România Liberă« în biserică, er cucónele se roga lui Dumnezeu să le dea rochiu cu turnură, când, aducându-mi aminte de strășnicia înalt. Prê Sfinției Sale Mitropolitului Primat, imi luai de sêmă, ba chiar me hotărîi să su țiu pe toate fetele bisericești cari, ca prê sfântul părinte dela biserică Isvorul, s'ar hotărî să citească gazete, în loc de a moțai cu nasul pe taraba cine șcie cărui cărciumar.

Aici, fiindcă tu ești om reuțacios, o să dăci numai decât că me contradic.

— Păzește-te însă, căci, de când urmez școlă d-lui Cogălnicean, găsesc respuns la toate. Sînt pentru incuragierea industriei naționale, dar nu și de cătră popi.

Veți?

În sfârșit, ca să reviu, sub patrahirul popii care slujia, o dómna din societatea bună a capitalei, sta în genunchiată și părea a ascultă slujba bisericească cu o devoțiune adevărat catolică. Această femeie a fost și este încă frumoasă. E brună. Are ochii verzi cu o nuanță abia simțită de incrucișare în privire. Pórtă pèrul în done bucle mari pe frunte, cari îi dau aerul, în unele momente, de madonă: la madonă à la chaise; Raphael piuxit.

Stând în genunchi, sub pólele popii, imi făcea efectul unei adevărate Magdaline rugătoare. Imi viniă însă să-i dăci: »Ori ce Magdaline în poziția dumitale, este rugată a nu-și ridică ochii în sus.«

Cât de multe Magdaline sînt în București, dar cât de puține se rogă!

Eșirăm din biserică și ne pierdurăm căteși trei printre nenuneratele morminte care înconjură sfântul lăcaș.

Înțelegi ce căutam. Vream să vedem monumentul dela mormântul marelui om. Tu șci că eu nu prê am obicei să dăruiesc pe fieșce-care muritor cu numele de mare om. Din potrivă. Când nase vorbesc de He'iade Rădulescu, trebuie să dăci acest cuvânt. Mare poet He'iade n' a fost. În timpul lui, a fost tocmai ceea ce tre-

buiă să fie un român: mare patriot. Da, susțiu că He'iade a fost, mai pe sus de toate, mare patriot. Tot ce-a scris, tot ce-a gândit, tot ce-a greșit, a scris, a gândit și a greșit spre a arată lumii ce sânge curge în vinele noastre.

Și în aceste timpuri de șovinism universal, cel mai mare om pe lume este cel mai mare patriot.

Ce gândești că-am găsit la mormântul lui?

Doi pruni, de-un pustnic resădiți,

Ca doi orfani stau pe mormânt,

Cu frunțile cătră pământ,

Poetici, tineri și înfloriți.

Când vîntul primăverii trece

Și mișcă ramurile lor,

Cu'n frémēt lung, intristător,

Cad florile pe huma rece.

Și-aceste lacrămi ale firei

Par plânse de un ochiu ceresc,

Căci flori, ele se veștejesc,

Dar din parfumul lor cel dulce.

Vîntul ce trece să se culce,

Prinde tămăia nemuririi.

Și amatorilor de-a deveni ómeni mari.

... am eșit din
... ce se
pierde în p...
gratiósul Kisselet.

În adevăr, sfêrșind o astie,
dracul e viēța asta, ce mai e și mórtu...
te chinuesci cât trăesci, ca să luminezi un pop...
și-erăși la ce să trăesci când n'ai pentru ce te chinu,
cum trăim noi?...

Și mergend tot înainte, am mers și mai înainte...

Don Padil.

B o n b ó n e.

La bal.

Cavalerul: D-șoră, mi se pare că me țineți cam prost...

Dama: Vê înșelați, vè rog; eu nu judec pe nime după exterior.

***

La Monte-Carlo.

O dómna cătră una din prietenele ei:

— Ei bine! anul acesta căștigi ceva?

— Perd vr'o suță de napoleoni; anul trecut însă mi-am perdut ginerele!

— Atunci, se compensează!

***

Un tiner recrút cătră căpitanul seu.

— Domnule căpitan, fi-veți bun a-mi da să aprind țigara?

Căpitanul intinde țigara, dăcend:

— Ține; dar, decă am fi fost în Rusia, nu ții s'ar fi îngăduit a te purtă ast-fel cu căpitanul teu.

— Aveți dreptate; respunse fiul Carpaților; dar, decă am fi fost în Rusia, d-ta nici odată nu ai fi ajuns căpitan.

***

Pe bulevard.

X... se întorce dela club avend un ochiu umflat.
Pe bulevard îl întelneșce un prieten.

— Dar ce ai pățit? îl întreabă el.

— Am fost provocat în duel de un domn care mi-a aruncat mănusa în față.

— Mănusa! o lovitură așa de tare c'o mănusa!

— De, ce să ție! poți că și-a uitat mâna în ea!

***

Naintea curții cu jurați.

Acusatul este un omoritor. Juriul dă un verdict afirmativ asupra circumstanțelor atenuante.

Președintele puse acusatului întrebarea de rigore:

— Acusatul, ai să faci vr'o observațiune în privința aplicării pedesei?

— Una singură, d-le președinte: nu sînt partisan al pedepsei cu mörte!

Literatură și arte.

»Cărțile Săteanului Român« au apărut din săptămîna trecută sub redacțiunea dlui Ioan Pop Reteganul. Numarul prim e destul de interesant; dar decă redacțiunea vr'e să pătrundă în popor, mai înteu trebuie să-și schimbe ortografia, căci — dl redactor ca învătător, o va ști din practica sa, că — ortografia etimologică nu este pentru popor. Lectură plăcută și instructivă, în limbă populară și presintată cu o ortografie ușoră, etă devisa unei foi populare. »Cărțile Săteanului Român«, cari nu mai sînt cărți, căci apar în format de fôie, vor eși odată pe lună, cu cuprins de o colă; abonamentul pe un an este 1 fl 20 cr; pe jumătate de an 60 cr., a se trimite per poștă în Sămcel.

»Amicul Artelor«, revistă ilustrată, proprietar dl Nic. F. Meșderu, a început să apară la Iași. Sumarul numerului prim: portretul dnei Aristita Manolescu; Anul 1886, poesie de dl Samson Bodnarescu; Aristita Manolescu, de George Pavloff; Fluor, traducere din nemteșce de Nicu F. Meșderu; dări de semă din musică, teatru, pictură, sculptură și arhitectură, modă și diverse. Tôte dările de semă ne relatéză despre mișcări artistice străine, despre cele românești nu aflăm nimic. Sperăm, că în viitor »Amicul artelor« va găsi și în țeră evenimente vrednice de însemnat! În speranța acésta, i urăm succes! Va aparé de doue ori pe lună. Prețul pe an 10 fl.

»Metodul curei cu apă rece«. Până în 1-a aprilie a. c. va eși de sub tipar și se pôte aboná cu 55 cr. exemplarul »Cura naturală« séu metodul curei cu apă cere a tuturor bôlelor, compus după autori practici și date sigure de Grigoriu T. Miculescu în B. Szarvas comitatul Bekés. Cartea e împărțită în 3 părți, partea 1-ă tractéză despre principiul și mijlocele curei, causele bôlelor, alimentarea peste tot, evaporarea corpului și influințele rele, cauza sucurilor bálôsé. Patimi de stomac și de nervi. Imbrăcămîntea, asudatul și pachetarea, precum și modul esoperării acestora. Scaldele, preumblarea, beutul apei. Bôle colerice și tiplus. Partea 2-a. Normativ, diferitele scalde și întrebuintarea lor. Partea 3-a cuprinde tôte bôlele cari se pot cu succes sigur curá și metodul curei. Dintre bôle se amintesc câteva: tot soiul de sgărciuri și convulsioni de stomac, inflamațiuni și aprinderi, bôle muerești, bôle de piele, aprinderi de plămâni, nervosități, scarlat, scrofule, tusă, friguri, idropică, buboi și umflături, gangrenă, bôla angleză, tubercule, scintituri, degerături, reumatism și altele. Se pôte comandá deadreptul dela autor prin mandate postale. În librării cartea se va vinde cu 80 cr. v. a.

»Colecția legilor vechi și noi ale României«, de I. M. Bujorean, a eșit de sub tipar la București. Volumul III partea I conține: Legi vechi: Pravila lui Vasilușe Lupu, Pravila lui Mateiu Basarab, Pravila de la Gio-

vora, legile turce pentru proprietatea din Dobrogea. Legi Noi: Tôte legile, proceduri, regulamente, decrete organice, tratate, convenții, statute, concesi, formularii, tarife, tablouri, circulare instructive, etc., promulgate de la 1 Ianuarie 1875 până la 1 Ianuarie 1886. Prețul întregului volum 25 lei.

Teatru și musică.

»Serată musicală-literară în Arad. În sêra de duminică din 31 a lunei trecute Reuniunea femeilor române din Arad a aranjat în sala noului seminar o serată musicală-literară. Noue românilor, cari nu sîntem tocmai de invidiat pentru carierele ce ni-se deschid pe terenul public, niserveșce de mângâiere când din timp ne mai adunăm la câte-o întrunire, unde nu numai că aflăm distracțiã dorită, dar mai vêtos dăm semne că trăim, și că voim să trăim. Reuniunea de aici, de și nu este încă constituită după tótã forma, din motive ce nu atêrnă dela densa, cu tôte acéste în scurta sa durată de abiã doi ani de țile, a arătat semne de viață, — dovadă este suma de o mie și doué sute florini adunați până astăzi numai din prelegeri publice și din doué baluri, din anii trecuți. Resultatul acésta este a se mulțumi în prima linie zelului cu care tinera Reuniunea a fost imbrățișată din partea românilor aradași — pe lângă acésta este a să atribuie activității neobșite a dômncior din comitetul »Reuniunii«. Astfel și întrunirea musicală-literară de duminică, ca începutul unei noue cicluri de întruniri, nu putea decăt să reieșă fôrte bine, — prezent fiind un public numeros și distins, în frunte cu Președînța Sa Domnul episcop Ioan Meșianu. Serata s'a început cu o legendă a regelui nostru poet cetită de domnul N. O., urnând a doua poesie declamată de dómna B. C. Amêndoué poesile au fost primite cu însullefire din partea auditorului, — ceea ce de altcum e lucru obișnuit când este vorbă de poetul nostru Alexandri. Domnul G. V., acompaniat pe piano de dómna L. V., ne-a încântat cu trei cãntece de iubire, compoșiți de autori români. Aplausele repêtite ale ascultătorilor le-a meritat atât dómna cât și domnul V. Din parte-mi nu aș dori pentru viitor decăt aceea ca să ni-se deé ocașie mai desă de a ascultá pe dl V. cu vocea sa atât de mult simpatică. Partea principală, de unde trebuia să și fac începutul, este fără îndoială cãntarea dómnei Ionescu. Domnia sa a binevoit a luá asupra-și sarcina de a da concursul și tot odată lusurul acéstei întruniri. Ni-a cãntat frumosul cãntec italian »Il pescatore«, acompaniată pe piano de domnul Brausewetter. Este de ajuns a aminti, că dna Ionescu eră bine dispusă. — și așa cine ore din cei preșenți s'a putut reține să nu aplaude din inimă iubitei noster artiște? În sfêrșit, cu dorul ca în curênd să vê mai pot raportá lucruri bune și frumoșe din viața socială aradană, va mai spun și aceea, că venitul acéstei serate a fost de patru deci de florini. Un bșpe.

»Dra Elena Florian a scerat din nou entusiasm aplause prin jocul seu pe pian la concertul din sala redutei din Budapesta, dat de către elevii eminenți ai conservatorului din capitală. Admirând tehnica sa maestrôsă, eleganța jocului seu, simfonemntul seu adânc musical, publicul nu încetă d' a-lăuda și aparenta sa atât de dragălașă, infătoșă și atât de candidă și rãpitore. Au auzit pe ênșuși d' auzit de conservatorului dicêndu-i: »Bravo! ai jreã curmã în gât ea sa jreã.« Cuvinte de o greutate mai ponderosã nãu. Binele și entusiasmle aplause și nenumerate se re-luã în aplausele ei. Sã notãm cã simfonia de la concertul din Budapesta este una din cele mai gâte compoșițiuni ale secolului.

reliu maestrul. Cu asemenea talente ușor se vor desminti prejudecățile eronate contra românilor, decât încă mai există. Urmind dezvoltarea artistică a grăcioșei copile, putem dice cu siguritate, că de va progresa tot in asta măsură, va ajunge la culmea artei, decât arta are culme.

Teatrul Național din București Cronicarul »din lume« al »Românului« scrie: »Lumea s'a mai potolit cu plecarea dnei Patti, dar Teatrul a cădut din nou in starea miserabilă de mai nainte. Publicul a inceput să-l părăsească, fiind ostenit de »Boccacio« și de Bettel student, care s'au eternizat pe afiș. S'au dat »Despot Vodă,« »Kean« și »Noptea furtunoasă,« tot piese vechi și pre cunoscute, care nu mai au nici o trecere. Nimic nou. Se promite in curând »Pygmalion,« care trebuia să fie a doua piesă de ouvertură a stagiunii și »Fra Diavolo.« Dar in curând al Teatrului nostru este ca *gluich* al nemților. Poti aștepta până când mori de urit. In »Epoca« cetim acestea: »Marti de dimineață pleacă la Paris privilegiată opera noastră dșora Leria pe care direcția nu a avut dibăcia s'o reție. Nu știu cum se face, dar toți artiștii nostri de merit sunt nevoiti să plece și numai in străinătate își fac un renume. De pildă a Teodorini care a devenit una din cele mai imadone din lume, dșora Bărescu, va pleca la Burg-teatru de la Viena: d'... e promiț și e in a... se com... Viena. A cui e... place a ține scen vorbind de Teatr... este asă de simțită, încât tôte silintele ce s'ai... chiar de ar izbuti să manție teatrul cu ușile deschise, nici odată in se nu-l va duce mai departe. Nu e destul să fie cineva om de societate, influent și chipes la figura, lipit de o fracțiune politica seu alta, ca să i se pōta dice: »dignus es!« Aci se cere pe lângă distincțiunea literară, un spirit perundător și apt de reforme salutarii, un devotament desbrăcat de ori ce influente străine, o concentrare a mai tuturor ocupațiunilor intr'una singură și mai presus de tôte, o energie și o hotărire esemplară.« Dilele din urmă s'au jucat: »Moștenitorii« o piesă vechie de Bolot. in acesta Millo pentru prima-ōră a jucat in stagiunea actuală, sala n'a fost tocmai plină, publicul i-a făcut ovațiuni bētrānului artist; »Mascotta« operetă și un balet nou, apoi »Mascotta« și crăș »Mascotta«; după aceea »Boccacio«, adeca in patru seri după olaltă tot operetă, (intr'un teatru care se numește »National!«); in sfersit și o piesă originală, »Martial« de dl V. A. Urechia.

Reuniunea română de muzică și cânt din Lugos a ținut in săptămāna trecută adunarea sa generală, cu care ocaziune se constituie astfel: președinte adv. Titu Hateg, secretar drd. juris D. Florescu, cassar adv. C. Radulescu, archivar I. Curescu și 8 membrii de comitet. Se speră, că Reuniunea va incepe să desvōlte o activitate mai mare, spre a-și redobândi prestigiul de odinioară.

Serată musicală in Orăștie. A cincea serată s'a ținut la 29 I. tr., fiind fată un public numeros. Cu asta ocaziune dl A. A. a continuat d'seriațiunea sa »Despre factorii vieții noastre sociale și culturale«; apoi dra Maria Popovici a declamat cu vervă poesia »Deșteptarea României« de Bolintinian; in sfersit dl G. Jōndrea a reprezentat pe »Barbu Lăutarul,« care a produs efectul cel mai mare.

Corul vocal al plugarilor din Cuvin va da al II-lea concert popular impreună cu petrecere de joc in sala ospetării din Gyorok, duminică in 2/24 Februarie. Programa: 1. »Dōmne buzele mele...« de G. Musicescu, cor mixt. 2. »Sentinela română«, poem de

Alexandri, declamat de D. Binchici 3. »Elisabeta Dōmna«, cor bărbătesc. 4. »Ētă diua triumfală,« de W. Humpel, cor mixt. 5 »Dor de resbunare,« de Cavadia, cântat solo de dșora Lucretia Cămpian. 6. »Cisla«, de C. Porumbescu quartet comic- atiric cor bărbătesc. 7. »Moș Martin«, poezie de I. Grozescu, declamată de D. Iliș. 8. »Hora Sinaiei«, de C. Porumbescu, cor mixt. 9. »Hull a csillag«, de Lány, cântată solo de dșora L. Cămpian. 10. »Dumbrava roșie«, de C. Porumbescu, cor bărbătesc.

Concert in Reșița. Reuniunea română de cânt și muzică din Reșița arangeză astăzi sâmbătă la 6 febr. un concert urmat de dans. Programa concertului este următoarea: »La arme« de K. R. Karrasz. »Cucuruz« de corul bărbătesc. »Peneș Curcanul« de Alecsandri, declamat de dl R. Liuba. »Cântec sicilian« de Po. ambescu. »Hora Sinaiei« de Porumbescu. »Mondnacht« de A. Khom, executate de corul bărbătesc.

Trupa G. A. Petculescu a jucat in luna trecută la Lipova, de unde o parte a trupei s'a dus la Alios și acolo a dat doue represintatiuni, jucând conțonete și monologuri, din cari mai mare efect a făcut »Ciobanul din Ardeal« de Iosif Vulcan, reprezentat de cătra dl A. Dobricean cu multă vervă și in costum pitoresc. Asemenea și directorul dl Petculescu a fost mult aplaudat in »Olteanul in București«, care la cerere a trebuit să se repeteze și in sēra următoare.

La Timișōra Reuniunea română de lectură a aranjat și in luna trecută un concert, cu declamațiuni și cu represintarea... piese teatrale. Membrii corului sunt: Damele: Hersilia Bocean, Eugenia Bocean, Maria Crastanescu, Sofia Carte, Gaiat... Zarie, Sidonia Danu, Sidonia Janos, Lucretia Jorgovan, Zarie, Maniu, Elena Todorovicu și Domnii: Demetriu Achin, Maniu, Elena Crastanescu, Izidor Eisenstădter, Georgiu Jorga, Georgiu Crastanescu, Atanasie Stoico, Carol Stoico, Aureliu Utveștiu, Romulus Zarie. La piesa teatrală au conclucrat: dl Georgiu Jorga, dșora Catarina Zarie, dșora Sidonia Janos, dșora Hersilia Bocean, dl Joan Petrovicu, dl Romulus Zarie. Dealamatorii au fost: dșora Eugenia Bocean (»Copila română« de Iosif Vulcan), dl Joan Chișozan (»Florea lui Petac« satiră de J. Grozescu).

C e n o u ?

Sciri personale. Dl V. Alecsandri, după cum allăm din diarele dela București, va dimisiona din postul de ministru resident la Paris; decât șcirea acesta se va adeveri, am dori din adâncul sufletului, după cum mai dșerăm, ca bardul nostru să ia postul de director general al Teatrului Național din București. — Moștenitorul tronului Italiei, carele dimpreună cu părintele seu regele se ocupă ca diletanți in archeologie și are frumōse colecțiuni, a trimis, după cum ne spune »Românul« dlor D. Sturdza și M. Sutu, prin legatiunea italiană din București, o cupă de bronz pe picior de scōpentină pentru dl Sturdza și un gladiator armat pentru dl Sutu. — Dl Isidor Chețan, jude r. in Bozovici, a fost numit jude la tribunalul din Alba-regală. — Dl Iuliu Puscariu, vice-notar la tribunalul din Budapesta, a fost numit notar la acelaș tribunal. — Dl Petru Oprea a fost promovat de universitatea din Budapesta la gradul de doctor in drepturi.

Hymen. Dl Avram Neda, invetator in Tievaniu-mic lângă Oravița, la 21 febr. se va cununa cu dra Ana Bogdan. — Dl Ioan Haragoș, funcționar regesc de comptabilitate la direcțiunea finanțiară reg. din Cluș, s-a incredințat de sotie pe dra Elena Nestor, fiica judelu Nestor dela tribunalul din Cluș. — Dl Teodor Căm

pian, teolog abs., la 14 febr. se va cunună cu dra Marina Nicolici in Bania in Banat. — *Di Toma Belu*, telegrafist in Dobritin, și-a incredințat de soție pe dșora Iulia Prodanovici din Pecica-română.

Bal costumat la București. Joi sêra, scrie »Românul« s'a dat la dl Grigore Șuțu un mare bal costumat. Splendidul ospel eră in foc și flacări și părea castelul incântat al unei povești din o mie și una de nopți. Istoria, geografia, fantasia erau frumos represintate in acele salône. Ce bogăție, ce lucș, ce frumusețe! Un vis de aur fără agio! D-na Irina Șuțu, inchipuia istoria. Grațioșă stăpână a casei, purtă un costum de damă dela curtea regelui Ludovic al XI, având pe cap un corn mare încărcat cu brilianturi din care cădea un vël de aur, rochie de damască albă și albastră țesută cu lei de aur. Sêrbarea a fost splendidă, s'a danțat neconținut până la ȝiuă. Supeul a fost la înălțimea situației ca și apetiturile. Cotilionul, care a terminat balul sub lumelne aurorci, amintia un mare tablou a lui Paul Veroneze maestrul colorilor.

Carneval. Balul român din Viena ocupă acum de aproape doue decenii un loc onorific intre balurile de elită ale reședinței imperiale. Acesta întreprindere și-a propus dela început a adună un capital cu care să pôtă pe de o parte veni in ajutorul studenților români lipsiți de mijloce. er pe de alta să susțină societățile de studenți, »România-Jună« care intruneșe la un loc studenții români veniți la Viena din diverse regate.

Pune in relațiuni reciproce și se ține pe cultura lor. Acestei misiuni îndoită pe deplin balul român. Din venitul său s'au dat burse, taxe de studii și de examene. Societățile române; er societatea »Romanii« care are un capital de aproape 13.000 franci. Societățile române de intrunire, etc. In anul acesta se va da balul român din Viena la 9/21 Februarie in »Musikvereinsaal« sub augustul protectorat al Altetetei sale imperiale Archiducele Rainer și sub distinsul patronat al stimatelor dômne: Contesa Maria Bonda, Barona Elisabetha de Vaux, Barona Antonia Drasche de Wartinberg, Maria Dumba, Maria de Dunajewsky, Therese Kanitz, Contesa Anastasia Kielmansegg, Clarisse de Lindheim-Vivenot, Olga Maurojeny, Coelestine de Oappelzer, Constance Ramalo, Aurelia de Trapsia-Kron, Barona Catinca Vassilco. Președintele de onore al balului va fi dl Alex. baron Vassilco membru senatului etc. Comitetul arangiator e compus astfel: președinte drd. St. N. Ciurcu, vice-președinți stud. jur. Gh. baron Vasilco și stud. jur. I. Mavrocordato; cassier drd. med. Gr. Tera; secretari, st. med. I. Papanicol, st. m. I. Têran, st. jur. I. baron Styrcia și st. agr. Th. cav. de Flondor; controlor, st. jur. N. cav. de Popovici. — **Reuniunea femeilor române din Arad** și provincia va da balul seu la 25 febr. n. in sala dela »Grand Hôtel« (mai nainte »Crucea albă.«) Vinitul este merit pentru fondul reuniunii. Damele sânt rugate a se presintă, pe cât e cu puțință, in costum național. Președintă dna Ermina P. Dessean; casieră dna Letiția Oncu. — **Balul societății »Progresul«** a meseriașilor români din Arad se va ține la 2/14 febr. tot in sala mare din Grand-Hôtel. Din vinitul curat jumătate este destinat pentru invêlăceii sêraci și cu purlare bună dela diferite maestrii. — **La Blas** se va da in 11 febr. n. un bal filantropic, in folosul fondului pentru ajutorarea studenților sâraci in cas de bolă: președintele comitetului arangiator e dl Alesandru Uilacan. — **La Cut** in Ardeal se va da la 14 febr. un picnic in folosul școlci gr. c. de acolo. — **La Valdiid** se va arangiă in 11 febr. o

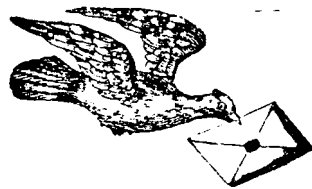
petrecere socială in favorul școlci gr. c. de localitate. — **La Orăștie** se va da in 20 febr. nou un bal de cătră înțeligența română, care face tôte pregătirile ca balul să reieșă bine. — **In Măhala** lângă Timișoara s'a arangiât in sêptemâna trecută un bal in favorul fondului școlci române de acolo și a reușit fôrte bine.

Școlă industrială in Caransebeș. Cetim in »Fôia Diecesană« din Caransebeș: Comunitatea de avere a fostului regiment româno-banatic, in adunarea sa generală din anul trecut, la stăruința neobositului președinte al ei a dlui general Traian Doda, a decis iființarea unei școlci industriale pentru instruarea teoretică și practică a elevilor, in mai multe ramuri ale industriei. Pentru scopul zidirii acestei școlci a votat 85.000 fl. Școlca acesta, precum e plănuită, are să fie unică in felul ei aici n Ungaria.

Sciri scurte. Societatea geografică romînă din București ține dîle acestea adunarea sa generală, sub președința regelui, președintele Societății; mai mulți membrii vor ține conferințe. — **Mai mulți deputați** din Camera României au depus la Camera un proiect de lege pentru a se recunôșce Ateneului Român din București calitatea de persoană juridică.

infațoseză un frumesc costum de negligee aurat neted, cu jabot de costă 60—70 fl.

Poșta Redacțiunii.

Censur junică de pe galcrie. A sosit târđiu, când raportul ce publicam eră cules. Ni se pare că v'ați nitat prin un ochian pré negru. Așteptăm articolii promiși!

Drei L. V. M. in S. Poeșiile populare se vor publică mai târđiu, când vom ave loc in foie și

in timp ca să adaptăm ortografia.

Baia-Sprie. Articolii se vor puté publică, decă nu vor fi pré greoi și-i vei scrie in o limba ușoră și bună.

Zelau. V'am trimis scrisore particulară.

Cerechiu. Dar nu șciti că foia aceea a încetat inainte cu trei ani?

Drei G. M. in K. Dôră in nrl viitor.

Vascou. Scrie-le așa cum le auđi, neschimbând și neadugând nimica.

Un culegător de litere român, deprins cu ortografia cu semne, își pôte găsi condițiune stabilă la foia noastră. A se adresă la redacțiune.

Călindarul sêptemânei.

ȝiua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou
Dum. lui Zaheieg gl. 4, sft. 4.		
Duminecă	26 Cuv. Xenofont	7 Romuald
Luni	27 † P. Ioan gură de aur	8 Ioan Mil.
Martți	28 C. Păr. Elfrem Sirul	9 Apolonia
Mercuri	29 Ad m. M. Ignăție	10 Scolastica
Joi	30 (+) SS. Vas. Gr. Ioan	11 Eufrosina
Vineri	31 SS. Chir și Ioan	12 Eulalia
Sâmbată	† S. Mc. Trifon	13 Benignu

Proprietar, redactor respundător și editor: ICSIF VULCAN.

Cu tiparul lui Eugeniu Hollösy in Oradea-mare.